

WWW.Ketab.ir

تقدیم به فرماندهی گمنامی
که آرزوی شهادت در دلش شعله
می‌کشید و به برکت نامش
گرد هم آمدیم...

4328

۱۷۶

دکتر

شب بی ستاره

خاطرات شفاهی سردار علی فضلی

مؤلف: محمدمهدی بهداروند

شب بی ستاره

نویسنده: بهریرند، محمدمهدی، ۱۳۴۲ - | عنوان و نام پدیدآور: شب بی ستاره | طرقات شده‌ی سردارعلی فضل‌ی / مولف محمدمهدی بهداروند. | مشخصات نشر: قم: انتشارات شهید کاظمی، ۱۳۹۷. | مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص.: مصور: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م. | شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۵۷-۵۹-۴ | وضعیت فهرست نویسی: فیبا | مؤلف: بهریرند، محمدمهدی، ۱۱ - -- خاطرات | موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ - -- خاطرات | موضوع: Iran-Iraq War، ۱۹۸۰-۱۹۸۸ - -- Personal narratives | موضوع: سرداران - ایران - -- خاطرات | موضوع: Diaries - Iran - -- Generals | رده بندی کنتره: ۲۱۳۹۷، ۱۶/۴/۱۶۲ DSR | رده بندی دیویی: ۵۸۴۳۰۹۲/۹۵۵ | شماره کتابشناسی: ۵۳۰۴۲۱۲

انتشارات: شهید کاظمی

مؤلف: محمدمهدی بهداروند

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نویت چاپ: دوم / اول ناشر - تابستان ۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۵۷-۵۹-۴

قیمت: ۱۲،۰۰۰ تومان

مدیریت هنری و آماده‌سازی: مؤسسه شهید کاظمی

تمامی حقوق برای نشر شهید کاظمی محفوظ است

■ دفتر مرکزی نشر و پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه اول.

فروشگاه ۱۳۱ | تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۰۸۴۴-۶

۳۰۰۰۱۴۱۴۴۱ | پیامک: www.manvaketab.ir

http://i.instagram.com/nashre_shahidkazemi

<https://telegram.me/Nashreshahidkazemi>

عضویت در
باشگاه مخاطبان

پیشگفتا

جنگ به عنوان یکی از شگفت‌انگیزترین پدیده‌های اجتماعی که آن را آفریننده تاریخ خاندانده جزئی از زندگی بشر بوده است که از یک نگاه شاید عادی‌ترین پدیده اجتماعی برای بشر به شمار رود.

جامعه انسانی به مثابه سیستمی به یک زندگی بهتر، برای مطالعه بسیاری از پدیده‌های کم‌اهمیت‌تر جنگ را آزمایشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی بسیاری ایجاد نموده تا از طریق آن، ضمن مطالعه و بررسی پدیده‌ها و دست یافتن به عوامل و آثار آن‌ها و از بین بردن تأثیرات منفی و یا افزایش و فراگیر نمودن تأثیرات مثبت پدیده‌ها، به این امر مهم دست یابد. عجیب است چرا تاکنون هیچ مؤسسه تحقیقاتی برای بررسی جنگ، به عنوان پدیده‌ای که شاید بیش از تمامی بلایا و حوادث طبیعی قربانی گرفته، تأمل به سر نشده است. دلیل این مسأله این است که پدیده جنگ در عین حیرت‌انگیز بودن، آن‌قدر برای انسان عادی است که به سختی از آن شگفت‌زده می‌شویم.

در سطح استراتژیک و عملیاتی و چه در سطح تاکتیک، جنگ‌ها با توجه به عواملی مانند انتخاب هدف، زمان، مکان، شرایط حاکم بر طرح‌ریزی و نوع فرماندهی و کنترل، در مرحله هدایت و اجرا هیچ‌گاه ویژگی‌های کاملاً

مشابهی ندارند، نکته جالبی است که هنگام بررسی به آن بر می‌خوریم. اگر چه مبانی طرح‌ریزی عملیات‌های نظامی (جو، زمین دشمن و توانایی‌های خودی) در سطح کلان، از قاعده و اصل مشترکی پیروی می‌کند، اما به سبب تفاوت‌های آشکار در جزئیات طرح‌ریزی و هدایت، هر یک از آن‌ها و به تبع آن، ویژگی‌های آن‌ها را از عملیات‌های دیگر متمایز می‌نماید.

کارنامه هشت ساله دفاع مقدس، گویای اجرای نبردهای متعددی است که دامنه تاریخ‌نویسی، از حفظ روحیه آفندی در نیروهای خودی مستقر در مناصب، نبرد تا سلب میل جنگ‌جویی در هر دشمنی که بخواهد به مرزهای میهن اسلامی تعرض نماید و تا انهدام تمامی نیروهای متعرض، جز پیروزی چیز دیگری نیست.

عملیات‌های نظامی ایران در دفاع مقدس، در مقایسه با سایر عملیات‌های نظامی، در طول تاریخ جنگ‌ها به علل گوناگونی چون روحیه‌ای سرشار از ایمان و اعتقاد شری، و از همه مهم‌تر فرماندهی و هدایت توسط یک عالم دینی و حضور همه‌جانبه مردمی، دارای ویژگی‌های منحصر به فردی است.

پس از پایان جنگ و در طول این سال‌ها، همواره آرزو داشتم تا وقت فراخی پیدا کنم و حوادث دوران دفاع مقدس را با آرامش و خفا به خط بنویسم تا در تاریخ ثبت شود، ولی افسوس که تا امروز چنین توفیق حاصل من نشده بود.

اکنون که محقق محترم، قدم به این میدان عظیم نهاده و به تبیین تاریخ دفاع مقدس مشغول شده، بنده از تحقق بخشی از آرزوهایم به دست ایشان، بسیار خوشحالم.

«حجت الاسلام دکتر محمد مهدی بهداروند» از بچه‌های خوزستان

است که با شروع حمله عراق به ایران تا پایان جنگ، در جبهه‌های نبرد حضور داشت و خاطرات فراوانی از این ایام دارد. بنده ایشان را اولین بار در ستاد کل نیروهای مسلح، در اتاق کارم (اداره امنیت) ملاقات نمودم. در آن زمان ایشان آمده بود تا یادداشتی برای کتاب «بیست یادداشت از بیست فرمانده» از من بگیرد.

در ایام ماه صفر، بنده دوباره ایشان را در منزل «سردار احمد سوداگر» ملاقات کردم که ایشان به عنوان سخنران دعوت شده بودند. از همان زمان ارتباطات بیشتر، تر و بیش تر شد تا این که روزی بنده به منزل ایشان رفته بودم، کتاب «سیر زندگی» را در مقابلم قرار داد و گفت: «این کتاب، بخشی از خاطرات شماست که من آن را «تا کرانه‌ها» نهادم.»

با دیدن کتاب، بسیار متعجب شدم و در میان جمع، صمیمانه از ایشان تشکر کردم و برای توفیق روزافزون ایشان دعا نمودم.

با رفتن من از ستاد کل به هیئت ستاد مشترک سپاه، جلسات تبیین تاریخ شفاهی ما بیش تر شد. در هر جلسه، بخشی از خاطرات مان را مستند و بازآفرینی می کرد و در جلسه بعد با خود می آورد.

در مراسم یادواره شهیدان حوزه های علمی، در مورد عملیات کربلای پنج» به تفصیل صحبت کردم، سپس در مسجد موسی بن جعفر (علیه السلام) شهرک شهدا، در مورد برادرم صیاد شیرازی و دیگر شهدای سخنی گفتم. آقای بهداروند نیز همه آن خاطرات و صحبت ها را مدون نمود و مجموعه ای تقریباً کامل فراهم کرد.

برای برادرم، دکتر محمد مهدی بهداروند از خداوند متعال سعادت و بهروزی تمنا دارم و امیدوارم به پاس زحمات بی شائبه اش مورد لطف شهیدان و ارباب آنان قرار گیرد.

[اکنون که] کتاب «شب بی‌ستاره» در مقابل شماست، امیدوارم با خواندن آن، فضای ایام حماسه و غیرت در دل‌تان زنده شود و هوای آسمان کند.

علی‌فضلی

تهران-۱۳۸۶

www.Ketab.ir

قدمه

خاصات شاهي رزمندگان و فرماندهان دفاع مقدس در زمان حاضر که سال‌ها و دهه‌ها با این یافتن جنگ تحمیلی فاصله گرفته‌ایم به امری مقدس و مبارک است که کارکرد بسزایی در تدوین آن دوران حماسه و مقاومت دارد.

هشت سال مقاومت مردمی که منافات خاست مانا و فراموش نشدنی است که همواره در یاد و خاطره‌ها خواهد ماند. امروزه آنچه می‌تواند به عنوان فرهنگی مولد - پویا و رو به تعالی در جامعه قرار گیرد چیزی غیر از تبلیغ و تبیین گفتمان جهاد و شهادت نیست.

این مهم برعهده متولیان امرست که فرهنگ شهادت را در برابر تهاجم سازمان‌یافته غرب در جامعه تشریح و بازگو نمایند تا نام این امر فراموش‌شده و یا کم‌رنگ عاملی برای جلوگیری از تحریف سیر حقایق دوران دفاع مقدس است.

بر این اساس، ارزش تاریخ نه به آن است که انسان‌ها با خواندن آن سرگرم شوند یا آنکه به آن ببالند یا افسوس بخورند، بلکه به آن است که می‌تواند چون جهانمایی عمل کند که جوانان و جامعه ما را از آینده خبردار

کند و باعث هوشیاری شود. مطالعه مرارت‌ها، مقاومت‌ها، اضطراب‌ها، ترس و امیدها، پیروزی‌ها و... همه و همه صرفاً مطالعه خاطرات گذشته نیست، بلکه به تعبیر مقام معظم رهبری (حفظه الله) گنجی است مملو از باید و نبایدها، پیروزی‌ها و ناکامی‌ها، لزوم آمادگی‌ها و...

هرگز تاریخ هشت سال دفاع مقدس را به تعبیر دوست و فرمانده خوبم حاج سلیمانی، نمی‌توان بدون توجه به نقش فرماندهان شهید در نظر گرفت. تصویر خنجر جنگ و حماسه، بدون ذکر خیر سرداران بزرگی چون احمد کاذمی، علی هاشمی، مهدی باکری، فضل‌ی، ردانی پور، بشر دوست و... میسر نیست.

امروز ایران و فداان ایران تشنه شنیدن تاریخ شفاهی آن روزهای بزرگ و زیباست. ادبیات دفاع مقدس در موسیقی گران سنگ قرار گرفته که می‌تواند عاملی برای نشر ارزش‌های و سبیه‌های اخلاقی ملت ایران باشد. سردار علی فضل‌ی از جمله فرماندهانی است که از روزهای اول تهاجم ارتش بعث عراق علیه ایران اسلامی، دلیرانه وارد معرکه شد و در صف مدافعین از انقلاب اسلامی قرار گرفت.

او با قدرت فرماندهی و مدیریت خود توانست با بسیج ترقی و رشد را یکی پس از دیگری؛ اخلاص و گمنامی طی نماید و با منصب فرماندهی لشکر ده سید الشهداء در کنار سرداران شهیدی چون یدالله کلهر، داود آجرلو، باقر تاجیک، احمد آجرلو، ابراهیم کسایان، غلام کیان پور، حسین میررضی، احمد عراقی در بزرگترین عملیات نقش آفرینی نماید.

سردار فضل‌ی از جمله فرماندهانی است که همیشه خدا براساس تکلیف عمل نموده و هرگز پا پس نکشیده است.

او همچنان حاج علی سپاه گچساران و فرمانده تیپ المهدی ... است
و همان روحیه صفا و صمیمیت را دارد.

برای این دوست نازنینم بهترین خوبی‌ها را آرزومندم و امیدوارم با وجود
این مردان مرد همواره کشورمان در کمال آرامش و امنیت باشد.
از مدیریت مؤسسه شهید احمد کاظمی، جناب آقای خلیلی به دلیل بذل
محبتشان در انتشار این مجموعه سپاس گزارم.

محمد مهدی بهداروند

بهار ۱۳۹۷

مقدمه - پ نخست

در عصر اسلام، دهنر بیداری و به تبع آن، مقاومت و ستیز ظهور کرد که باطنی مردود، تفکر و پارسایی، برخاسته از ایمان بود. یکی مرده‌ان را به جاد اصغر و ستیز با غیر و دیگری به جهاد اکبر و ستیز با خریشتن فرامی‌خواست.^۱

پس از پایان جنگ تحمیلی، ضرورت تدوین تاریخ دفاع مقدس از زبان رزمندگان و فرماندهان آنان و اسناد و مدارک بجای مانده، جای تاریخ‌نگاری جنگ را در عرصه تحقیق و پژوهش گشود؛ عده‌ای در تحقق عینی این ضرورت، تنها به جنبه نظری و کلاسیک جنگ در قالب تحلیل عملیات‌ها، کاستی‌ها و قوت‌های آن پرداختند؛ اما این کار هیچ نیازی را از مردم جامعه برطرف نمی‌کرد و تنها به درد دوره‌های دانشکده‌ها و دافوس^۲ و جنگ می‌خورد.

برخی دیگر در اوج عسرت، خیمه‌ای را برپا ساختند و با دعوت از رزمندگان برای بیان خاطرات‌شان حرکتی نو و بدیع را آغاز نمودند.

۱. دکتر محمد مددیپور، تأملاتی در باب ماهیت و ذات هنر و ادبیات انقلاب و دفاع مقدس.

۲. دانشگاه فرماندهی و ستاد که به اختصار دافوس خوانده می‌شود، در ایران به ارائه دوره‌های تخصصی آموزش علمی و نظامی می‌پردازد که برای اخذ درجه‌های بالاتر از سرهنگی و فوق لیسانس باید توسط نیروهای نظامی گذارنده شود.

مرتضی سرهنگی و هدایت الله بهبودی؛ دوقلوهای فرهنگی هستند که با تمام وجود پای در این میدان نهادند و تمام فراز و نشیب‌ها را پشت سر گذاشتند. اولین کاری که بنده در زمینه ادبیات مقاومت انجام دادم، مجموعه‌ای با نام «پای مسافر» بود که بعدها به «جاده‌های سری» تغییر نام یافت. این مجموعه شامل خاطرات «سردار احمد سوداگر» بود که تدوین و گردآوری آن حدود دو سال به طول انجامید و به عنوان کتاب سال دفاع مقدس معرفی گردید. تجدید چاپ شد؛ کتاب دوم بنده، شرح نامه تاریخی علی شمخانی؛ فرمانده سپاه اهواز در اوایل جنگ، حاصل برگزاری جلساتی با ایشان و همکاری سردار سوداگر بوده که با عنوان «به داد ما برسید» منتشر شده است؛ اینک خاطرات سردار علی فضلی تحت عنوان «شب بی ستاره» در برابر شماست. امیدوارم این مجموعه، کاری بخور شخصیت این دوست خوبم در دوران جنگ و پس از آن باشد.

من پس از ثبت و ضبط خاطرات صبی سردار فضلی، ضمن تدوین، تحقیق و بازآفرینی برخی از خاطرات ایشان، تمام کار را برای انجام برخی اصلاحات و ملاحظات به ایشان دادم. مجموعه حاضر نتیجه مراحل تمام شده کار است. مجموعه حاضر در جست‌وجوی حقایق بوده و بر آن است تا آنچه را یافته و دیده است، بدون کم‌وکاستی گزارش دهد و رمز ماندگاری اش فراتر از من و ما، اینجا و آنجا، و امروز و فرداست. بنده برای علی فضلی و تمام دوستان فرمانده دفاع مقدس آرزوی سلامتی دارم و امیدوارم دیگران نیز مانند علی فضلی، خاطرات خود را برای ثبت در تاریخ بیان نمایند.

محمد مهدی بهداروند

تهران-۱۳۸۶